

UNGDOMMERS HOLDNINGER TIL BARNEVERNET

FORSKNINGSPROSJEKT I PSYKOLOGI OG SOSIALKUNNSKAP

Av: Anette Haglund, Madelen Stenberg, Marthe Vigsnes og Mina Høyum

(Barnevernet, 2012)

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. BAKGRUNN FOR FORSKNINGSPROSJEKTET	1
1.1 Problemstilling	1
1.2 Hypotese	2
1.3 Teori	2
1.4 Relevant og aktuell forskning	2
2. METODE	3
2.1 Kvantitativ metode	3
2.2 Kvalitativ metode	4
2.3 Innhenting av informasjon	4
2.4 Informanter	5
2.5 Forskningsetikk	5
2.6 Reliabilitet og validitet	6
2.7 Feilkilder	6
3. ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE	7
3.1 Problemstilling 1	7
3.2 Problemstilling 2	11
4. KONKLUSJON	15
4.1 Tiltak	16
4.2 Erfaringer og lærdom ved å jobbe med prosjektet	17
4.3 Hvordan kunne vi gjort oppgaven bedre?	17
5. LITTERATURLISTE	18
6. VEDLEGG	20
6.1 Spørreskjema	20
6.2 Svar på spørreundersøkelsen	22
6.3 Mail med forespørsel om bruk av informanter og intervjuperson	27
6.4 Intervju – spørsmålene som inngår i intervjuet	29
6.5 Intervju m/ Asle Johnsen	30

1. BAKGRUNN FOR FORSKNINGSPROSJEKTET

Barnevernet er en institusjon i Norge og har som formål å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, jf. bvl. § 1-1. Det er foreldrene som i første omgang har ansvar for å gi barna deres omsorg og kjærlighet. Hvis disse kravene ikke oppfylles, involveres barnevernet.

Selv om barnevernets oppgave er å hjelpe barn og unge, er det ikke alltid de blir framstilt positivt. Barnevernets rolle og håndtering av saker får ofte negative omtaler i media. «Alle alarmklokker burde ha ringt hos barnevernet» (Hansen, 2016), «Unicef slakter barnevernet» (Skogstrøm, 2016) og «vant mot barnevernet – får datteren tilbake» (Lilleås & Stensholt, 2016) er typiske overskrifter vi møter i media. Slående overskrifter dukker daglig opp, og påvirker oss. Men hvor mye lar vi oss egentlig påvirke? Det kan fremstå som at barnevernet enten griper for mye inn, eller for lite inn i sakene de behandler. Barnevernet er på sin side begrenset av taushetsplikten og har dermed ikke muligheten til å forsvare sin side av saken.

Ettersom barnevernets arbeid har vært et stort fokus i media den siste tiden, synes vi dette var et aktuelt og spennende prosjekt å ta fatt i. Vi er selv innenfor betegnelsen "unge", noe som gjør undersøkelsen spesielt aktuell for oss som forskere. I løpet av oppgaven vil vi vektlegge medias rolle, ettersom resultatene ble mer preget av media enn først antatt.

1.1 Problemstilling

Ut i fra denne bakgrunnsinformasjonen har vi formulert to problemstillinger som vi ønsker å forske på:

1. Hvilke holdninger har ungdom til barnevernet?
2. Hvordan er disse holdningene til barnevernet dannet?

Vi hadde i utgangspunktet tenkt å konsentrere oss om Grimstadungdommens holdninger, men ettersom ikke alle ungdommer som bor i Grimstad nødvendigvis kommer fra Grimstad, ville det bli en innviklet problemstilling. I tillegg hadde vi tenkt å forske på holdninger til barnevernet i Grimstad, men ettersom vi velger å trekke inn media vil det

BAKGRUNN FOR FORSKNINGSPROSJEKTET

bli en vanskelig oppgave. Problemstillingen er dermed videre enn først antatt, men vil likevel gi et bilde av synet på barnevernet.

1.2 Hypotese

Vi har satt opp en hypotese til hver problemstilling, basert på egne tanker og erfaringer. Dette er påstander som vi ønsker å finne svar på etter å ha gjennomført undersøkelsene.

1. Ungdommer har en overvekt av negative holdninger på grunn av uvitenhet.
2. De negative holdningene er i stor grad påvirket av media.

1.3 Teori

Ettersom vi har valgt å fokusere på ungdommers holdninger til barnevernet vil vi i denne delen redegjøre for relevant teori. Først og fremst er det viktig å få en forståelse av hva en holdning er. Holdninger defineres som «innlærte atferdsmønstre som gjør at individet reagerer forutsigbart på mennesker, ting eller hendelser» (Gjøsund & Huseby, 2010, s. 144). Definisjonen forteller at holdninger er egenskaper som er med på å avgjøre hvordan man reagerer i forskjellige sammenhenger. Holdninger er noe alle mennesker har og er viktige for våre handlinger. Holdningene er også med på å framheve verdiene.

Holdningene blir dannet gjennom sosialiseringprosessen, som defineres som «en prosess som begynner ved fødselen, der vi tar opp i oss og innordner oss etter det verdi- og livsmønsteret som omgir oss.» (Gjøsund & Huseby, 2010, s. 51). Med andre ord innebærer sosialisering alle erfaringene et individ får gjennom å ferdes i ulike arenaer i samfunnet. Sosialiseringprosessen deles inn i primærsosialisering og sekundærsosialisering. Primærsosialiseringen foregår de første leveårene, da ofte med familien som sosialiseringagent. Barnet henter ofte opp holdningene og verdiene fra familien. Sekundærsosialiseringen foregår resten av livet. Her er spekteret av sosialiseringsskikkelser videre, noe som innebærer blant annet venner, lærere og media. Media er en sosialiseringsskikkelser som vil bli nærmere kommentert i løpet av analysen.

1.4 Relevant og aktuell forskning

Det norske instituttet for forskning ved oppvekst, velferd og aldring (NOVA) er et av Norges største samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter. Instituttet ble opprettet i 1996 og er et velferdsinstitutt ved HiOA (NOVA, 2016). En av rapportene deres, «fremstillinger av barnevern i løssalgspresen», tar opp mye av det vi legger vekt på i vår

METODE

rapport. Den er svært aktuell for vår hypotese som omhandler medias påvirkning. Rapporten kom ut i 2007 og er skrevet av barnevernspedagogen Edda Stang. (NOVA, 2007)

Bufetat, barne-, ungdoms- og familieetaten er delt i fem regioner som dekker hele landet. Bufetats hovedoppgave er det statlige barne- og familievernet skal gi barn, unge og familier med behov, tiltak med høy og riktig kvalitet i hele landet. (Bufdir, 2016). Bufetat ble opprettet i 2004, etter regjeringens ønske om å overføre fylkeskommunens oppgaver innen barne- og familievern til staten. Bufdir (barne-, ungdoms- og familiedirektoratet) derimot har ansvar for styringen av Bufetat. I vår oppgave har Bufdirs rapport om Utvikling i holdninger til barnevernet vært både inspirasjonskilde og en rapport for sammenligning av resultater.

2. METODE

Ettersom dette prosjektet går ut på å få frem ungdommens holdninger, kunne vi i utgangspunktet valgt både den kvalitative og kvantitative metoden. Likevel valgte vi i første omgang den kvantitative metoden, som går ut på å samle inn tallfestet materiale om enhetene, noe vi gjorde gjennom en spørreundersøkelse.

Vi valgte denne gjennomførelsen ettersom utvalget av enheter måtte være representativt for at resultatet kunne generaliseres, og dermed gi en mest mulig korrekt fremstilling av virkeligheten. En slik bredde i undersøkelsen ville ikke kunne måles gjennom en kvalitativ undersøkelse, selv om den ville gitt et dypere innblikk i holdningene. Ettersom dette prosjektet er innenfor både psykologi 2 og sosialkunnskap, valgte vi å trekke inn et kvalitativt perspektiv i oppgaven i tillegg til spørreundersøkelsen. Dette i form av et intervju med en ansatt i barnevernet. På denne måten ville vi kunne se saken fra to sider, samtidig som den ansatte kunne anvendes som en fagperson i oppgaven.

2.1 Kvantitativ metode

Som tidligere nevnt dreier den kvantitative forskningsmetoden seg om å samle inn tallfestede data. Fordelen ved å ta i bruk denne metoden er at man får inn informasjon fra et bredt antall deltakere på kort tid. Likevel er informasjonen begrenset, ettersom det er et lite antall spørsmål, med få svaralternativer. Det at variablene er begrenset kan resultere i feilkilder, ettersom enhetene ikke alltid vil finne et svaralternativ som passer dem.

2.2 Kvalitativ metode

I motsetning til den kvantitative metoden, går den kvalitative metoden i dybden på hvert individ. Dette gjøres gjerne gjennom intervjuer, hvor spørsmålene er åpne slik at informanten kan fortelle sine meninger og erfaringer uten å bli begrenset av spørsmålsstillingen. Dette kan resultere i at forsøkspersonene får inn uventede funn, noe som gjør forskningsprosessen spennende.

2.3 Innhenting av informasjon

Først og fremst startet vi med innhenting av informasjon via en digital spørreundersøkelse. Dette var på mange måter det mest tidkrevende, ettersom vi ikke fikk respons på henvendelsene våre. Vi sendte forespørsler til tre ulike lærere ved Grimstad ungdomsskole, men ingen av dem svarte før to uker senere. Innen den tiden hadde vi allerede sendt forespørsler til tre lærere ved Holviga ungdomsskole, som gav rask respons. Flere lærere på Dahlske VGS var også svært velvillige til å la elevene delta på undersøkelsen, noe som resulterte i svar fra 1-3 klasse på VGS, i tillegg til 10 klasse på Holviga. Likevel var antallet informanter fortsatt for lavt, og ettersom tiden rant ut valgte vi å legge undersøkelsen ut på Facebook-siden til 10 trinn på Grimstad ungdomsskole. I utgangspunktet brøt dette med måten vi først hadde planlagt å samle inn resultatene på. Vi ønsket å gå fra klasse til klasse, i stedet for å velge ut tilfeldige individer. Vi ønsket heller ikke å publisere undersøkelsen på sosiale medier, ettersom dette kunne resultere i enten svært negative eller svært positive resultater. Vi tenkte at det var kun personer som hadde en sterk mening om barnevernet som ønsket å delta på undersøkelsen. Likevel så vi ingen andre alternativer enn å publisere undersøkelsen, ettersom lærerne på ungdomsskolene ikke responderte på våre henvendelser. Dette resulterte i at vi fikk inn svært mange svar på kort tid.

Etter vi hadde nådd 100 svar på undersøkelsen, startet vi å avtale et intervju med en ansatt i barnevernet i Grimstad. Vi tok kontakt med Asle Johnsen, ettersom han hadde lengre erfaring med å arbeide med ungdom. Ettersom vi ønsket å bruke han som en fagperson, avklarte vi med han at anonymisering ikke var nødvendig, jf. intervjuet side 22. Deretter utarbeidet vi spørsmål ut i fra resultatene på spørreundersøkelsen. På den måten kunne Asle Johnsen belyse spørsmålene fra et innvendig perspektiv. Ettersom han har erfaring med ungdommer, var det spennende å se hvilket inntrykk han hadde av ungdommens holdninger til barnevernet.

2.4 Informanter

Vi har valgt å begrense undersøkelsen til ungdommer av flere grunner. Først og fremst er vi selv en del av denne gruppen, noe som gjør det interessant å se hvilke holdninger andre har. For det andre er det enklere for oss å nå ut til informantene når vi selv omgås på flere arenaer hvor ungdommer ferdes. Sist men ikke minst vil det også bli enklere å skaffe et representativt utvalg ungdommer, enn et representativt utvalg av informanter i alle aldre.

Totalt sett var det 161 Informanter som deltok i spørreundersøkelsen vår. Likevel ville ikke programmet vi brukte (Survey Monkey) la oss se alle resultatene med mindre vi oppgraderte abonnementet, noe som resulterte i at vi kun fikk se 100 svar. 62 av informantene var jenter, mens 37 av informantene var gutter (et individ hoppet over dette spørsmålet).

Informantene er mellom 14-19 år gamle, ettersom vi har sendt undersøkelser til både Holviga ungdomsskole, Grimstad ungdomsskole og Dahlske videregående skole. På ungdomsskolene er det informanter fra 9 og 10 klasse, mens 1-3 klasse på VGS er representert. Undersøkelsen representerer dermed ungdommer i alle aldre, til tross for at det er vanskelig å definere begrepet ungdom. Grensen for når en person føler seg som en del av gruppen kan variere. Likevel kan ungdomstiden defineres som "tiden de fleste tilbringer på ungdomsskolen og den videregående skole" (Grønlie, Granlund & Lyder Flood, 2014, s. 39)

2.5 Forskningsetikk

Forskningsetikk handler om å reflektere over forholdet mellom forskningen og omverdenen (Andersen, 2008). For at undersøkelsen skal samsvare med norsk forskningsetikk er dermed normer og verdier en nødvendig faktor under hele prosessen. I jakten på informasjon er veien fra relevant informasjon til uønskede konsekvenser for informantene kort. Forskningsetikken må også overholdes for å opprettholde den vitenskapelige integriteten. Ethvert brudd på forskningsetikk vil kunne resultere i mistillit til oppgaven.

Forskningsprosessen vår er intet unntak når det gjelder viktigheten av etikk. Det å ha vært i kontakt med barnevernet kan være et ømt punkt for mange. Det er derfor ikke bare viktig at undersøkelsen er anonym, men at spørsmålene ikke virker støtende og uheldig for informantene.

En kvalitativ undersøkelse av ungdom som har vært i kontakt med barnevernet, i form av intervju, kunne vært en interessant informasjonskilde i vår oppgave. Gruppen tok en enstemmig avgjørelse om å forkaste idéen ettersom gruppen da vil ha tilgang på eventuell privat informasjon. Til tross for anonymisering, vil det være en viss risiko for at informasjonen kan kobles tilbake til individet.

Vi informerte om undersøkelsen på forhånd, hvor vi presiserte at undersøkelsen var anonym. Dersom informantene får bekreftet at etikken og anonymiseringen er ivaretatt, vil det også resultere i ærlige svar, noe som er avgjørende for reliabiliteten.

2.6 Reliabilitet og validitet

Reliabilitet betyr pålitelighet og forteller noe om resultatene er troverdige. Ettersom vi har tatt til bruk den kvantitative metoden er det tallmaterialet fra spørreundersøkelsen som vil avgjøre reliabiliteten. Resultatet vårt er troverdig ettersom store deler av resultatene ble telt opp automatisk av programmet Survey Monkey. Dette er en mer reliabel måte å telle opp resultatene på, enn om vi hadde telt dem opp for hånd. De eneste variablene vi målte manuelt var sammenhengen mellom hvordan holdningene var dersom informanten hadde hatt kontakt med barnevernet. Dette telte vi opp i par, noe som resulterte i at det alltid var en person i gruppa som kontrollerte at den registrerte informasjonen var korrekt. Vi gikk også gjennom tallmaterialet gjentatte ganger for å sikre reliabiliteten.

Validitet er et annet ord for «gyldighet», og måler om det er en overenstemmelse mellom det vi ønsker å måle, og det undersøkelsen måler i praksis. Med andre ord; måler undersøkelsen det vi ønsker å måle? For at undersøkelsen skal kunne regnes som valid, må spørsmålene være relevante for problemstillingen vår. Informantenes seriøsitet påvirker også validiteten, men det mest avgjørende er om spørsmålene er gode og dekker alt vi skal ha svar på. Vi måtte forandre på spørreundersøkelsen gjentatte ganger for at spørsmålene skulle være forståelige samtidig som dekkende.

2.7 Feilkilder

Feilkilder har stor sammenheng med validiteten og reliabiliteten. Dersom reliabiliteten og validiteten er lav, vil resultatene også være preget av ulike feilkilder. I denne undersøkelsen er antall informanter en feilkilde. Utvalget er ikke representativt, ettersom vi kun har besvarelser fra 100 ungdommer. For å kunne generalisere funnene er vi avhengig av et bredere antall informanter med ulik bakgrunn. Det at vi kun har informanter fra Grimstad område, gjør at disse funnene ikke kan representere holdningene til norsk ungdom generelt. I tillegg er kun 37 av 100 informanter gutter.

ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE

Dette kan ha en påvirkning på resultatet, ettersom det er en klar overvekt av jenter. Til tross for dette var det ikke variablene blant informantene vi ønsket å få frem, men holdningene til ungdommer generelt.

En annen feilkilde er at informantene kan ha misforstått spørsmålene. Faren for dette er spesielt høy i «graderingsspørsmålene». Informantene kan ha misforstått skalaen, eller spørsmålet. Dette er noe vi regner som den mest omfattende feilkilden i denne undersøkelsen. På overflaten virket det som om informantene hadde forstått spørsmålene, men da vi analyserte dem nærmere fant vi ut at dette ikke alltid var tilfellet. Personene som hadde vært i kontakt med barnevernet, og som hadde positive erfaringer fra opplevelsene, svarte likevel at de i liten grad var enige i påstanden om at barnevernet gjorde en god jobb. Årsaken til dette kan være at informantene misforstod påstanden, eller svaralternativene. Noen av informantene har også unnlatt å svare på noen av spørsmålene. I de tilfellene hvor de hoppet over et essensielt spørsmål, valgte vi å fjerne besvarelsen.

3. ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE

Når vi skal analysere resultatene av den kvantitative undersøkelsen vil vi analysere hver problemstilling for seg selv. Vi vil trekke inn informasjon fra intervjuet underveis.

3.1 Problemstilling 1

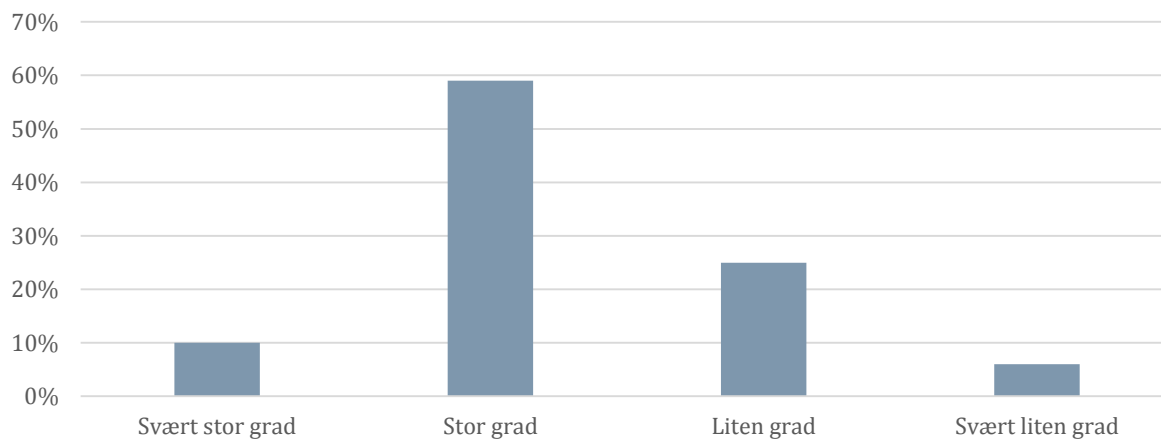
1. Hvilke holdninger har ungdom til barnevernet

Med utgangspunkt i problemstillingen vil vi analysere resultatene ut i fra hypotesene. Vi har likevel valgt å dele opp hypotese 1 for å tydeliggjøre resultatene.

a) Hypotese: Overvekt av negative holdninger

ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE

Spørsmål 2: I hvilken grad er du enig i følgende påstand: Barnevernet gjør en god jobb

For å kartlegge holdningene til barnevernet har vi valgt å spørre i hvilken grad informantene er enige i følgende påstand: Barnevernet gjør en god jobb (spørsmål 2). Det resulterte i at flesteparten (59 %) av de som tok undersøkelsen svarte at de er i stor grad enige i påstanden, noe som vil si at de fleste synes at barnevernet gjør en god jobb. Det at informantene er positive til arbeidet som utføres av barnevernet, vil igjen resultere i at de har positive holdninger og tillit til barnevernet som institusjon.

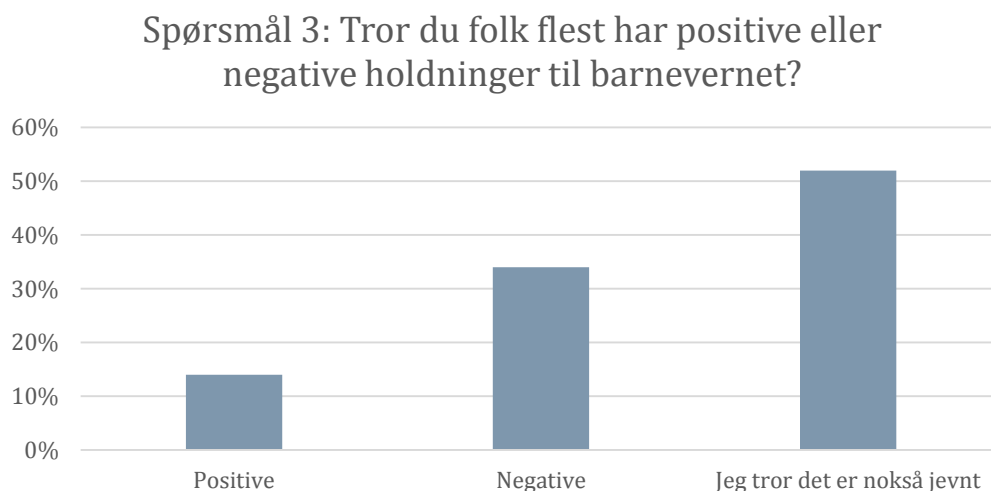
Det samme resultatet kom også frem gjennom intervjuet med barnevernskonsulenten Asle Johnsen. Han mente at det er vanskelig å kunne si noe om holdningene til ungdommer som en samlet gruppe, ettersom holdningene er svært komplekse. «Det er mange variabler i barnevernet. Det er mennesker som jobber her, det er veldig forskjell på hvordan saksbehandlerne er og hvordan de møter ungdommen (...) Der det er mennesker er det variabler.» Likevel hevder han at flesteparten av ungdommene han møter ser på barnevernet som en institusjon som har som et formål om å hjelpe. På spørsmålet om ungdommene møter han med åpenhet eller oppfatter han som en trussel, svarer han at de som oftest er positive. De forstår at barnevernet er til for å hjelpe dem. De erfaringene han har tilsier at ungdommen har positive holdninger til barnevernet. Dermed stemmer Asle Johnsens oppfatning av ungdommers holdninger med resultatene fra den kvantitative undersøkelsen.

Et annet interessant moment er å sammenligne våre resultater med tidligere undersøkelser. En rapport fra Bufetat fra 2006 viser at 31 % av holdningene er negative, mens 23 % er positive (Berntsen, 2006, s.4). Dette resultatet er motsatt av vårt, men underbygger vår hypotese om at ungdommer er negative til barnevernet. En av årsakene

ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE

til de motsatte resultatene kan være at vår undersøkelse ikke var representativt nok. Undersøkelsen hadde ikke et bredt nok utvalg av informanter, samt manglende dybde. Ungdommenes holdninger ble i stor grad tolket på grunnlag av kun et spørsmål, noe som ikke er nok. Vi valgte å tolke resultatene fra spørsmål 2 som holdningene ungdommen hadde til barnevernet, jf. reliabilitet s. 5.

Hvilke holdninger tror informantene at andre har til barnevernet?

I spørsmål nummer 3 i spørreskjemaet vårt spør vi om informantene tror folk flest har positive eller negative holdninger til barnevernet. Et klart flertall (52 %) tror at det er en nokså jevn balanse mellom negative og positive holdninger. Dersom vi skal sammenligne de resterende 48 % av svarene, er hele 34 % negative. Det vil si at dersom informantene var nødt til å oppi svaret negativt eller positivt, ville flertallet hevde at andre ungdommer har negative holdninger til barnevernet. Hvis vi ser på dette spørsmålet i forhold til spørsmål nummer 2, er det noe som utmerker seg. Flere av de som svarte at barnevernet gjør en god jobb (spørsmål 2) svarte på dette spørsmålet at folk flest har negative holdninger til barnevernet (spørsmål 3). Informantenes eget syn på barnevernet er positivt, men de tenker at andre har negative holdninger til barnevernet.

I intervjuet vi hadde med barnevernspedagogen, Asle Johnsen, la vi fram denne problemstillingen og spurte hva han tenkte om dette. Han svarer «Kan det handle om at pila er på vei opp?». Med det mener han at det er et resultat av at holdningene til barnevernet har blitt bedre de siste 20 årene. «Jeg tror kanskje det fordi barnevernet har en del skamletter i den norske historien med barnevernsbarn som har fortalt historiene sine om at de har blitt mishandlet og misbrukt. Det har vært mange sånne stygge episoder hvor barnevernet har brukt makten sin på helt feil måte (...) Det er mer kvalitetssikring

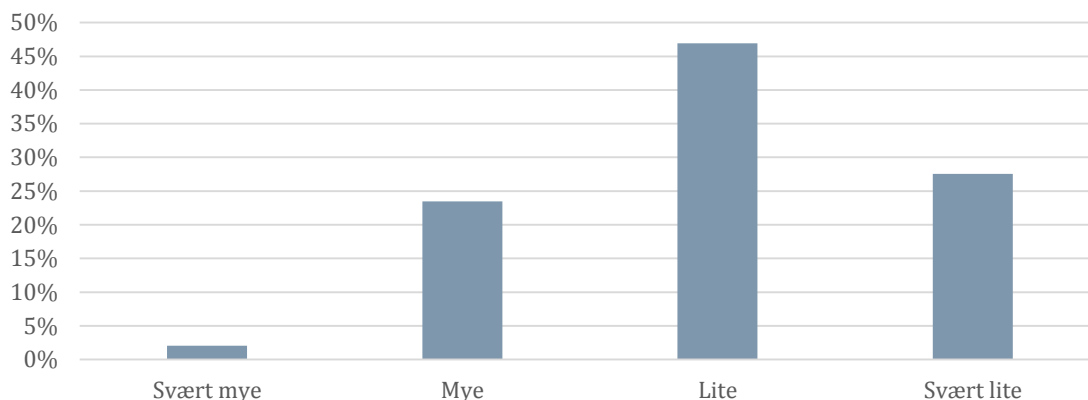
ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE

nå, det gjør jo og at kvaliteten blir bedre, som da igjen medfører at holdningene til barna blir bedre.» Han nevner også at barnevernet har blitt mye mindre «skummelt» de siste 20 årene, og gjør at folk er mer åpne om det de opplever. «Barnevernet har gått fra å være en skam til å bli mer åpent».

Dette kan også tidligere forskning konstatere. Ifølge kommunikasjonsstrategien for barnevernet i 2008-2011, er holdningene til barnevernet under en positiv utvikling; «Barnevernet er avhengig av å ha tillit og legitimitet i befolkningen. Derfor er det gledelig at folk flest opplever barnevernet mer positivt nå enn i 2003.» (Bufetat og barne- og likestillingsdepartementet, 2011).

b) Hypotese: Holdningene er preget av uvitenhet

Spørsmål 8: Hvor mye vet du om barnevernets arbeid i Norge?

Ut i fra denne tabellen ser vi at 75,5 % av informantene har oppgitt at de vet lite, eller svært lite om barnevernets arbeid i Norge. På den andre siden er det kun om lag 24,5 % av informantene som vet mye eller svært mye om barnevernets arbeid. Ettersom hele 75,5 % av informantene har lite kunnskaper til barnevernets arbeid, er funnet signifikant.

Hvis vi analyserer svarene enda dypere får vi frem at hele 60 % av informantene som visste mye eller svært mye om arbeidet, selv har vært i kontakt med barnevernet. I den store sammenhengen vil det si at kun 13,6 % av informantene vet mye eller svært mye om barnevernets arbeid i Norge, dersom de ikke har vært i kontakt med barnevernet. Det vil si at uvitenheten er størst blant dem som ikke har noe forhold til barnevernet, men også relativt stor blant de som har vært involvert i barnevernet.

ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE

Det interessante ved dette resultatet er å belyse hvorfor situasjonen er slik. Dette var ikke noe vi inkluderte i spørreundersøkelsen vår, ettersom det er vanskelig for informantene å vite årsaken til deres manglende kunnskaper. Likevel inkluderte vi dette i intervjuet med Asle Johnsen. Han er klar over at barnevernet ikke er en veldig synlig institusjon, ettersom «hastesakene» får førsteprioritet. Barnevernet ønsker å jobbe med forebyggende arbeid, men «brannslukking» som han kaller det, har førsteprioritet. Dermed er det satt av liten tid og kapasitet til å informere ungdom om barnevernets arbeid. «Vi får ikke snakket så mye til ungdommene om hva vi driver med, fordi vi ikke har tid. Men vi ønsker det.» Til tross for dette har barnevernet i Grimstad satt inn informasjonsgivende tiltak. Et av dem er MOT-organisasjonen som besøker ungdomsskoler i lokalsamfunnet. Hovedformålet med besøkene er likevel ikke å informere om barnevernet, men foredragsholderen i Grimstad er ansatt i barnevernstjenesten. Dermed blir han «et kjent fjes» og en trygg assosiasjon til barnevernet. Ansatte i barnevernet blir også invitert til å informere om deres arbeid og svare på spørsmål fra elever. Dette prøver de å stille opp på når de har anledning til det. Likevel mener Asle Johnsen fortsatt at ungdommenes holdninger til barnevernet fortsatt vil være preget av uvitenhet; «Jeg tror det er mye skepsis. Det kommer litt av det at de ikke vet nok, og fordi at de har fått de impulsene de har fått.»

Tiltakene nevnt ovenfor gjelder Grimstad kommune, og vil derfor kunne variere fra lokalsamfunn til lokalsamfunn. På landsbasis vil det faktisk at ungdommene vet lite om barnevernets arbeid være det samme, nemlig manglende informasjon i samfunnet om barnevernets arbeid. I tillegg er barnevernet en sammensatt institusjon, noe som gjør at det er vanskelig å ha kjennskap til deres mange oppgaver.

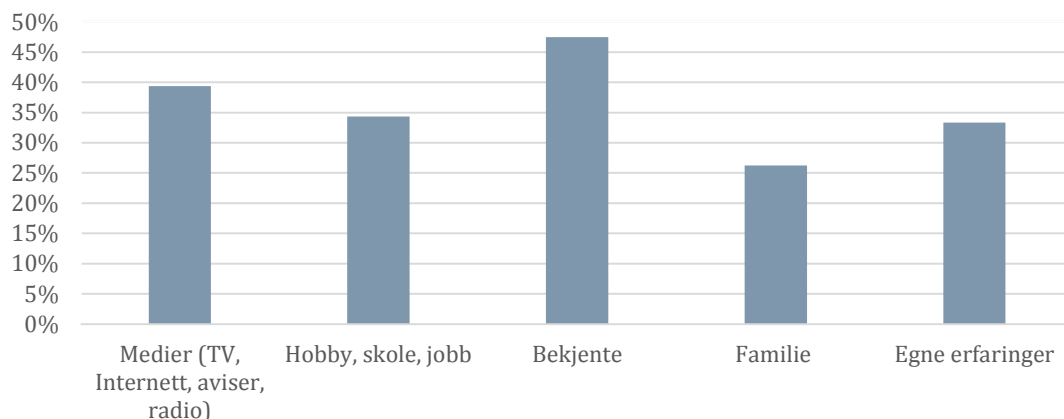
3.2 Problemstilling 2

2. Hvordan er disse holdningene til barnevernet dannet?

- a) **Hypotese:** De negative holdningene er i stor grad påvirket av media.

ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE

Spørsmål 4: Hvor tror du folk får sine POSITIVE holdninger fra? (1-2 svar)

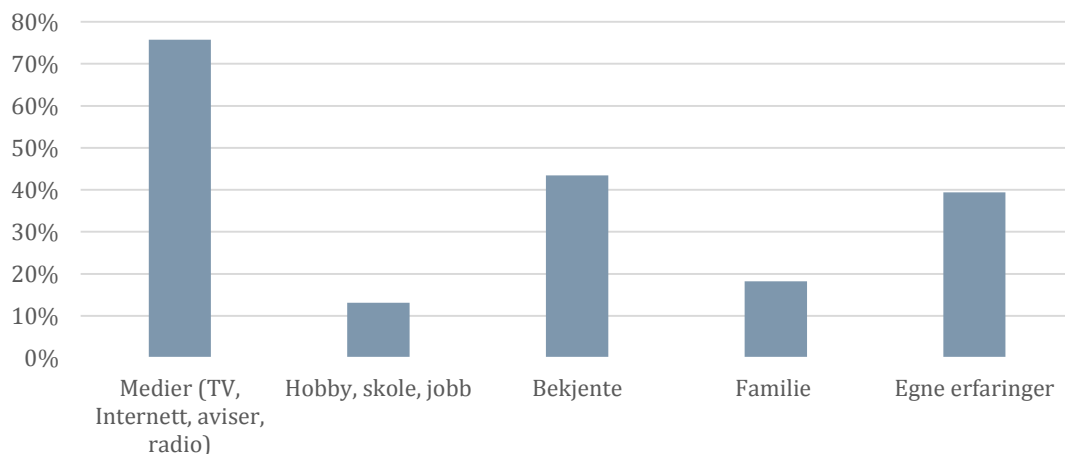

Under problemstillingen om hvor ungdommen får disse holdningene fra, ble vår hypotese at de negative holdningene blir hentet fra media. Hvilke faktorer som påvirket holdningene prøvde vi å kartlegge ved hjelp av to spørsmål (spørsmål 4 og 5). Spørsmålene var stilt som en prognose på hvor informantene trodde folk fikk sine negative og positive holdninger fra. De kunne velge mellom fem alternativer (Medier, bekjente, familie egne erfaringer og skole, hobby og jobb), og oppgi mellom ett og to svar. Som tabellen nedenfor viser, så tror ungdommene at de fleste positive holdningene kommer fra bekjente (45,4 %), og de fleste negative holdningene kommer fra media (74,7 %), noe som stemmer med vår hypotese.

Årsaken til at bekjente er den største formidleren av positive holdninger til barnevernet, kan være at folk påvirkes særlig av meningene til dem man har et forhold til. Ut ifra en slik tenkemåte burde familie vært den fremtredende påvirkningsfaktoren, ettersom man har et nærere forhold til dem. På den andre siden er det naturlig å forvente at informantene forstod det som at venner inngikk i kategorien bekjente. Det at bekjente/venner har større påvirkningskraft enn familien, kan forklares med at ungdommene i stor grad er preget av sekundærsosialiseringen. Venner er en viktig del av denne prosessen, da spesielt i ungdomsårene. Det er i denne fasen av livet at individene utvikler selvstendighet, samt vennskap på et dypere plan (Gjøsund & Huseby, 2012, s. 53). Likevel er ikke påvirkningen til bekjente mye mer fremtredende enn de andre alternativene. Det er en relativt jevn balanse mellom svaralternativene. Påvirkningsfaktoren med lavest svarprosent ligger på 26,6 %, noe som er i overkant av halvparten av svarprosenten til bekjente. Dermed vil ikke resultatet om at bekjente er den største påvirkningsfaktoren til de positive holdningene være et signifikant funn.

ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE

Spørsmål 5: Hvor tror du folk får sine NEGATIVE holdninger fra? (1-2 svar)

En spennende kontrast mellom de to tabellene er hvor mye medias oppslutning har økt fra spørsmål 4 til spørsmål 5. Media gikk fra å ha en svarandel på 41,4 % ved de positive holdningene, til en svarandel på 74,7 % ved de negative holdningene. Til tross for at 74,7 % ikke tilsvarer 74,7 % av informantene, er dette fortsatt et signifikant funn. Årsaken til at ungdommene mener at media i større grad påvirker holdningene til barnevernet i en negativ retning, kan være grunnet medias oppmerksomhetsbehov.

Kriser og nød selger, i motsetning til solskinnshistorier. Dette hevder også Ruth Stenersen, politisk rådgiver ved barne- og familiedepartementet i Oslo: *"Barnets beste hører vi sjeldnere om. Og de gode sakene der barnevernet er i dialog med foreldrene og hjelper tusenvis av barn hvert år, blir sjeldent omtalt i mediene - fordi det er normalen. Fravær av konflikt betyr som regel fravær av medieinteresse."* (Stenersen, 2004) Media har med andre ord ikke interesse av å publisere positive saker som er løst av barnevernet, ettersom det ikke resulterer i et økt antall lesere. Det negative med en slik situasjon er at barnevernet ikke kan uttale seg om saken, grunnet taushetsplikten. Dette resulterer i at mottakerne av medias publikasjoner kun blir påvirket av deres vinkling av saken. I forhold til barnevernet vil dette ha et svært uheldig og negativt utfall; institusjonen som har som formål å hjelpe, blir sett på som en institusjon som ikke griper inn, eller som forverrer situasjonen.

I tillegg øker mediens betydning når det gjelder temaer som er fjernt fra hverdagserfaringen (Waldahl 1999:233, sitert av Stang, 2007, s. 16). Gjennom vår undersøkelse kom det frem at et klart fåtall av informantene hadde vært i kontakt med barnevernet, noe som betyr at barnevernet er fjernt fra hverdagserfaringen til mange.

ANALYSE OG DRØFTING AV RESULTATENE

Med andre ord er holdningene rettet mot barnevernet i stor grad utsatt for mediepåvirkning.

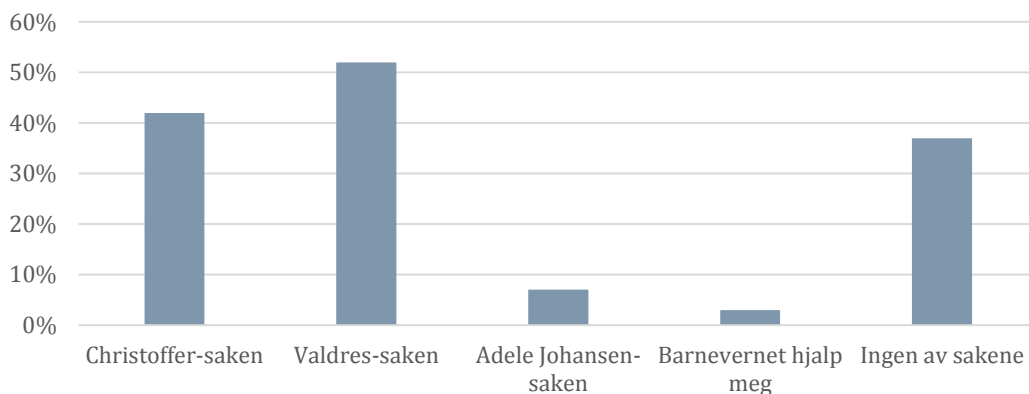
Ifølge en NOVA-rapport om fremstillinger av barnevern i løssalgspressen, kommer det frem at hele 64 % av artiklene hadde negative holdninger til barnevernet (Stang, 2007, s.46). På den andre siden var kun 5 % av artiklene positivt rettet mot barnevernet. Disse tallene bygger på løssalgspressen fra både 1994/95 og fra 2004/05. Dersom kun de nyeste artiklene tas i betraktning, øker antall negative fremstillinger. I 2004/05 var hele 71 % av artiklene negative, mens kun én av artiklene var positive til barnevernet (Stang, 2007, s.49). Med andre ord kan det virke som om barnevernet stadig får en mer negativ fremstilling i medias søkelys.

Medias negative fremstilling var noe vi også la merke til da vi skulle utarbeide spørreskjemaet. Tanken bak spørsmål 9 var at ved å kartlegge sakene informantene hadde kjennskap til, ville vi kunne koble dette til holdningene. Til tross for dette ble det mest spennende resultatet at kun 3 % av informantene hadde kjennskap til den positive fremstillingen av barnevernet i media. Like interessant var det at ved utarbeidningen av spørsmålet fant vi kun en positiv fremstilling av barnevernet. «Barnevernet hjalp meg» er også ett redd-barna prosjekt, noe som betyr at det på mange måter ikke kan kategoriseres som medias fremstilling av barnevernet. På den andre siden florerte det av saker som presenterte barnevernet på en negativ måte. I forhold til holdningsdannelsen vil media være en viktig sosialiseringssaktør ettersom det stadig utgjør en mer omfattende og sentral rolle i samfunnet.

I en undersøkelse om barnevernets legitimitet fra 1998 kommer det frem at aviser, TV og radio var den viktigste informasjonskanalen informantene hadde om barnevernet (Horverak, 1998, s.2). Dersom den teknologiske utviklingen tas i betraktning vil medias rolle være enda mer sentral den dag i dag. Dette betyr at den fremstillingen som kommer frem i media ofte legger grunnlaget for holdningene til barnevernet. Medias ansvar ovenfor barnevernet er stort, men som tidligere nevnt er publisitet viktigere enn å representere realiteten.

KONKLUSJON

Spørsmål 9: Hvilke av disse sakene/prosjektene har du kjennskap til?

I løpet av intervjuet spurte vi Asle Johnsen følgende spørsmål i forhold til media: Hvordan opplever barnevernet å bli fremstilt av media? Og føler han at denne fremstillingen er urettferdig? Ut i fra disse spørsmålene svarte han at media som oftest kun fremstiller en side av barnevernet. «Jeg synes media burde ta litt mer ansvar for en sånn en tjeneste som barnevernet da. Og det synes jeg ikke de gjør. Bare nå i det siste så har det vært en del negativt, og det virker nesten som at de leter etter negative ting.» Han mener også at media burde ha større fokus på de positive sakene barnevernet gjennomfører, for å skape et realistisk bilde av barnevernet som institusjon.

4. KONKLUSJON

Gjennom vår forskningsoppgave har vi funnet ut hvilke holdninger ungdom har til barnevernet, og hvilke faktorer som påvirker disse holdningene. Vi trodde at det var overvekt av negative holdninger på grunn av uvitenhet. Dette stemte delvis; det var ikke overvekt av negative holdninger, men det var stor uvitenhet om barnevernets arbeid blant informantene. Vi trodde også at de negative holdningene hadde opphav i mediene, noe som våre resultater kunne bekrefte. For å oppsummere kan vi si at hypotese nummer én stemte delvis, mens hypotese nummer to stemte overens med resultatene. Begge funnene vil kunne defineres som signifikante i denne undersøkelsen. Videre vil vi nevne tiltak som kan minske uvitenheten, og dermed forbedre holdningene til barnevernet.

4.1 Tiltak

Ut i fra våre funn er det tydelig at det burde settes i gang tiltak for å forbedre folkets holdninger til barnevernet. Ettersom en stor andel av informantene var uvitende om barnevernets arbeid er det viktig å sette i gang flere informasjonsgivende tiltak. På denne måten vil barnevernet bli kunne oppfattet som noe mer enn det som publiseres i media. Samtidig vil økt kjennskap til institusjonen gjøre det enklere å oppsøke hjelp i situasjoner hvor det er aktuelt. Det burde ikke være slik at det er vanskelig å finne informasjon om en institusjon som har som formål å hjelpe barn og ungdom. Hjemmesiden til barnevernet i Grimstad har blitt forbedret i løpet av rapportskrivningen, og er i dag langt mer oversiktlig sammenlignet med tidligere. Dette er et enkelt tiltak å iverksette, som vil gjøre informasjon mer tilgjengelig og forståelig. Som Atle Johnsen nevner har media også et ansvar ovenfor barnevernet, selv om dette er noe de tar lite hensyn til. Det at media ofte presenterer barnevernet fra en negativ synsvinkel, vil være ødeleggende for institusjonen. Folkets holdninger til barnevernet vil i stor grad avgjøre om de velger å henvende seg til dem eller ikke. Positive holdninger er dermed en nødvendighet for at barnevernet skal kunne utføre sitt arbeid, noe media kan bidra til. Et økt samarbeid mellom media og barnevernet vil kunne være et mulig tiltak.

NOVA-rapporten om medias framstilling av barnevernet peker også i denne retningen. I de tilfellene hvor barnevernet har uttalt seg har saken blitt nøytralisert. Med andre ord er det viktig at barnevernet er en synlig institusjon, som velger å kommentere sakene media tar opp. De må likevel overholde taushetsplikten, men det at barnevernet viser interesse i sakene er med på å balansere fremstillingen av dem i media. Et tiltak barnevernet kan sette i gang er dermed å synliggjøre seg for samfunnet, både ved å gi informasjon og ved å kommentere saker

Et annet informasjonsgivende tiltak er å inkludere barnevernet i skolepensumet. Å informere om barnevernets arbeid er en naturlig del av samfunnsfaget på både barneskolen, ungdomsskolen og den videregående skolen. Desto tidligere et slikt tiltak iverksettes, desto mer effektivt vil det virke. Holdningene dannes fra et tidlig stadium, og en tidlig innføring i barnevernets arbeid vil være nødvendig for å oppnå den ønskede effekten. Ettersom barnevernet er til for både barn og unge, er det viktig at målgruppen er klar over institusjonens arbeid. Barnevernet inngår til dels i skolepensumet, men burde inkluderes ytterligere. Dette er også et relativt lettvinntiltak å gjennomføre, men det krever at både utdanningsdirektoratet, ledelse og lærere er villige til å ha dette som et fokusområde.

4.2 Erfaringer og lærdom ved å jobbe med prosjektet

Arbeidsprosessen har både vært spennende og utfordrende, samtidig som den har lært oss mye. I løpet av denne perioden har vi fått et innblikk i hvordan det er å skrive en forskningsoppgave. Vi har lært at samarbeid er utrolig viktig for at resultatet skal bli vellykket, noe vi alle ønsket. Det er viktig å fordele oppgaver slik at alle på gruppa får gjort noe, men likevel er det også viktig å snakke med hverandre og tenke sammen for at det skal bli en sammenhengende tekst. Det vi endte opp med å gjøre var å dele opp det vi skulle skrive, slik at alle fikk hver sin oppgave. Etter vi hadde skrevet, leste vi gjennom hverandre sine tekster og rettet opp. Vi gjorde mye av arbeidet hjemme, ettersom mange av skoletimene gikk til å planlegge og dele opp hva vi skulle gjøre hver for oss. Vi har også lært at det er vanskelig å finne et representativt utvalg informanter som gir pålitelige svar. Intervjuet vi hadde med barnevernskonsulenten, Asle Johnsen, var en positiv opplevelse. Vi fikk raskt svar på henvendelsen vår og han var veldig hjelpsom og positiv, så en stor takk til han. Det som har vært utfordringen med oppgaven er at vi måtte sette av nok tid slik at vi ble ferdig med oppgaven i tide. Dette har vært et problem underveis på grunn av mye annet skolearbeid som kommer i veien, som blant annet særnemnet. Selv om vi har støtt på en del problemer, har vi likevel hatt det gøy og kost oss med skrivingen.

4.3 Hvordan kunne vi gjort oppgaven bedre?

Under arbeidsprosessen oppdaget vi selvfølgelig noe vi skulle ønske vi hadde gjort annerledes. Det er da vi sier «Vi lærer av våre feil». Noe vi burde gjort i begynnelsen av perioden var å lage en tydeligere arbeidsplan. Det var en del surr og vi fikk ikke begynt ordentlig før etter jul, dermed følte vi at tiden begynte å jage oss på slutten av perioden. Med det kommer vi over på at vi burde begynt tidligere med å sette i gang å jobbe med oppgaven. Alt i fra å skaffe informanter til å begynne å skrive ned relevant stoff, noe som ville gjort at vi ikke hadde fått like dårlig tid på slutten. I utgangspunktet var vi tidlig ute med å skaffe informanter, men ettersom det tok to uker før vi fikk svar fra Grimstad ungdomsskole, tok det lengre tid enn planlagt. Vi kunne også forbedret oppgaven ved å stille flere spørsmål om hvilke holdninger ungdommene hadde til barnevernet, ettersom vi i denne undersøkelsen tolket svaret på grunnlag av kun et spørsmål.

5. LITTERATURLISTE

BØKER:

- Gjørund, P & Huseby, R (2012). *Psykologi 1- Mennesket i utvikling*. Cappelen Damm
- Gjørund, P & Huseby, R (2010). *Psykologi 2-Mennesket i utvikling*. Cappelen Damm
- Grønlie, A., Granlund, L., Lyder Flood, S. (2014) *Sosialkunnskap*. H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard)

NETTSIDER:

- Bentzen, K. S. (20.) Barnevernet - et omdømme i ruiner? "Ingen kommentar". Hentet: 1.2.2016 fra <http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/132049/Prosjektoppgave%20kriseh%C3%A5ndtering%20Karianne%20Stien%20Bentzen.pdf?sequence=1>
- Berntsen, W. (2006) *Utvikling i holdninger til barnevernet 2003-2006*. Hentet 27.11.2015 fra http://www.bufdir.no/global/nbbf/Barnevern/Utvikling_i_holdninger_til_barnevernet.pdf
- Bufdir. (2016). Om Bufdir og Bufetat. Hentet 14.03.2016 fra http://www.bufdir.no/Om_oss/
- Dyb, H.(2007, 24.04) Barnevernet: mistenkelig eller misforstått? Hentet 11.03.16 fra <http://www.hioa.no/Aktuelle-saker/Barnevernet-mistenkelig-eller-misforstaatt>
- Hansen, A. (2016, 01.03). Unicef slakter barnevernet: - Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn. *Dagbladet*. Hentet fra <http://www.dagbladet.no/2016/03/01/nyheter/innenriks/barnevern/fosterhjem/43341789/>
- Horverak, S. (1998). *Hvorfor melde til barnevernet?* Hentet 1.2.2016 fra <http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/id/92678/Horverak.pdf>
- Kalleberg, R., Balto, A., Cappelen, A., Nagel, A.H., Nymo, H. S., Rønningen, H., Salomonsen, J., Schreiner, P., Semb, A.J., Skjelbred, A.H., Askheim, O.P., Vandvik, B. & Nagell, H.W. (2006). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Hentet 03.02.2016 fra <http://metode.holbergprisen.no/content/kap2/kap-2-6.html> og <https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi-2006.pdf>

LITTERATURLISTE

- Lilleås, V. & Stensholt, A. D. (2016, 19.02). Vant mot barnevernet – får datteren tilbake. *NRK*. Hentet fra <http://www.nrk.no/vestfold/vant-mot-barnevernet--far-datteren-tilbake-1.12811762>
- NOVA. (2016). *Om NOVA*. Hentet 13.03.16 fra <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Om-NOVA>
- Regjeringen (2014) Hvordan arbeider barnevernet? Hentet: 1.2.2016, fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnevern/ansvarsfordeling-i-barnevernet1/barnevernets-oppgaver/id415354/>
- Skogstrøm, L. (2016, 05.03). Søstrenes advokat: - Alle alarmklokker burde ha ringt. *Aftenposten*. Hentet fra <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/Sostrenes-advokat---Alle-alarmklokker-burde-ha-ringt-8382572.html>
- Stang, E. (2007) *Fremstilling av barnevern i løssalgspresen* (NOVA rapport 07/2007): Hentet fra file:///C:/Users/mavi10/Downloads/2599_1.pdf

PERSONER

Asle Johnsen – Barnevernskonsulent

BILDER

Barnevernet. [Bilde] (2012). Hentet fra <http://www.adressa.no/meninger/leder/article6560933.ece>

6. VEDLEGG

6.1 Spørreskjema

Undersøkelsen er helt anonym og vil derfor ikke kunne spores tilbake til deg. Undersøkelsen skal sendes inn til Eilert Sundt-prisen, og vi hadde derfor satt pris på om du svarer ærlig. Tusen Takk!

1. Kjønn?

- Jente
- Gutt

2. I hvilken grad er du enig i følgende påstand:

	Svært stor grad	Stor grad	Liten grad	Svært liten
Barnevernet gjør en god jobb.	☐	☐	☐	☐

3. Tror du folk har flest positive eller negative holdninger til barnevernet?

- Positive
- Negative
- Jeg tror det er nokså jevnt

4. Hvor tror du folk får sine POSITIVE holdninger fra? (1-2 svar)

- Medier (TV, Internett, aviser, radio)
- Hobby/Skole/Jobb
- Bekjente
- Familie
- Egne erfaringer

5. Hvor tror du folk får sine NEGATIVE holdninger fra? (1-2 svar)

- Media (TV, Internett, aviser, radio)
- Hobby/Skole/Jobb
- Bekjente

VEDLEGG

- Familie
- Egne erfaringer

6. Har du/din familie et forhold til barnevernet? - (Fostersøsken/søskenbarn, familie/kjente innen yrket, barnevernet er innblandet i nære relasjoner)

- Ja
- Nei

7. Hvis ja, hvordan har dette påvirket din holdning?

- Positivt
- Negativt
- Svarte nei på forrige spørsmål

8. Hvor mye vet du om barnevernets arbeid i Norge?

☐ Svært mye	☐ Mye	☐ Lite	☐ Svært lite
---------------------------------	---------------------------	----------------------------	----------------------------------

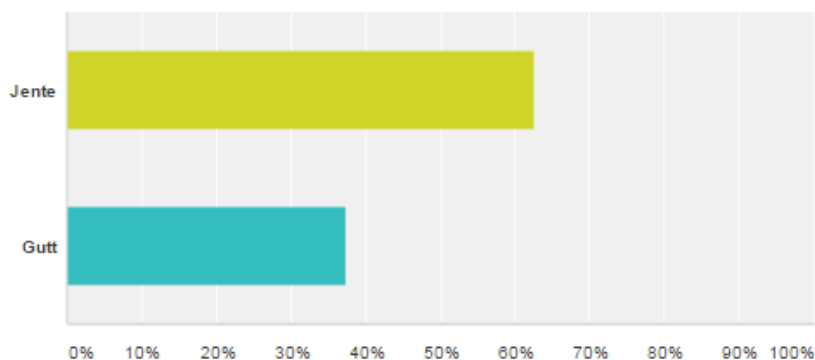
9. Hvilke av disse sakene/prosjektene har du kjennskap til?

- Christoffer-saken (liten gutt som ble mishandlet av stefaren)
- Valdres-saken (13-år gammel jente med spiseforstyrrelse - død)
- Adele Johansen-saken (en jentebaby, som ble tatt 6 dager etter fødselen)
- Barnevernet hjalp meg (et Redd Barna prosjekt)
- Ingen av sakene

6.2 Svar på spørreundersøkelsen

Kjønn?

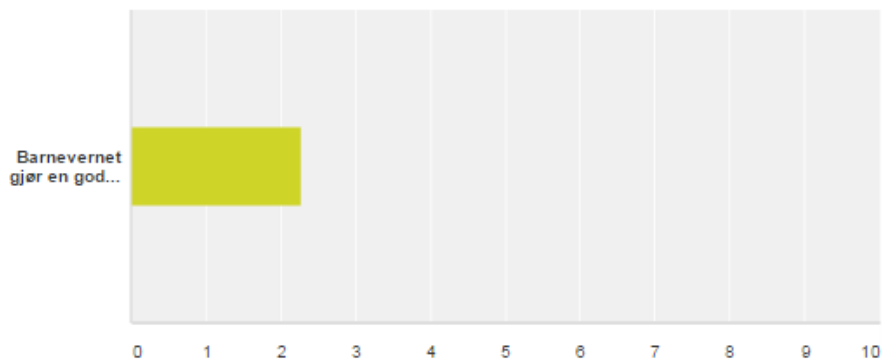
Besvart: 99 Hoppet over: 1

Svarvalg	Svar
Jente	62,63% 62
Gutt	37,37% 37
Totalt	99

I hvilken grad er du enig i følgende påstand:

Besvart: 100 Hoppet over: 0

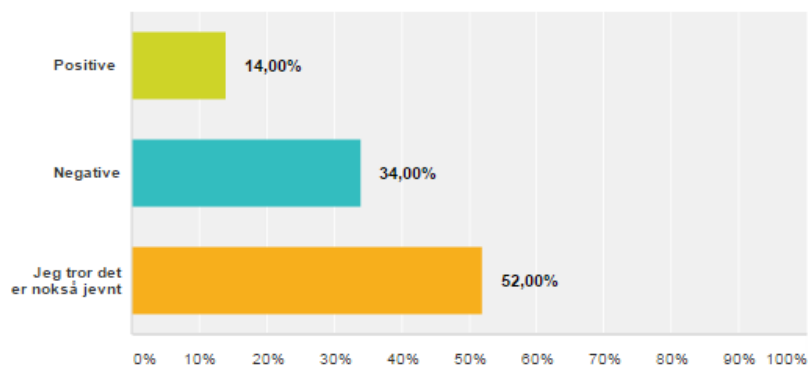
	Svært stor grad	Stor grad	Liten grad	Svært liten	Totalt	Vektet gjennomsnitt
Barnevernet gjør en god jobb.	10,00% 10	59,00% 59	25,00% 25	6,00% 6	100	2,27

SPØRSMÅL 1

SPØRSMÅL 2

Tror du folk har flest positive eller negative holdninger til barnevernet?

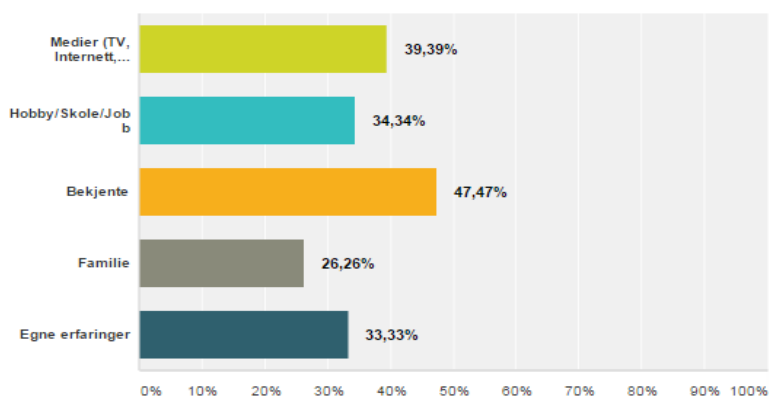
Besvart: 100 Hoppet over: 0

Svarvalg	Svar
Positive	14,00% 14
Negative	34,00% 34
Jeg tror det er nokså jevnt	52,00% 52
Totalt	100

Hvor tror du folk får sine POSITIVE holdninger fra? (1-2 svar)

Besvart: 99 Hoppet over: 1

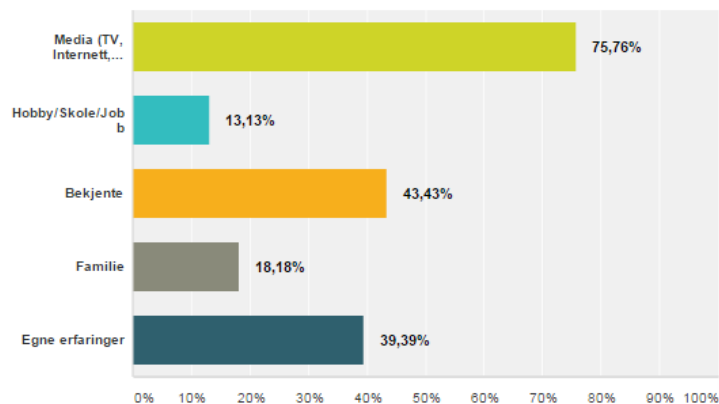
Svarvalg	Svar
Medier (TV, Internett, aviser, radio)	39,39% 39
Hobby/Skole/Jobb	34,34% 34
Bekjente	47,47% 47
Familie	26,26% 26
Egne erfaringer	33,33% 33
Totalt antall respondenter: 99	

SPØRSMÅL 3

SPØRSMÅL 4

Hvor tror du folk får sine NEGATIVE holdninger fra? (1-2 svar)

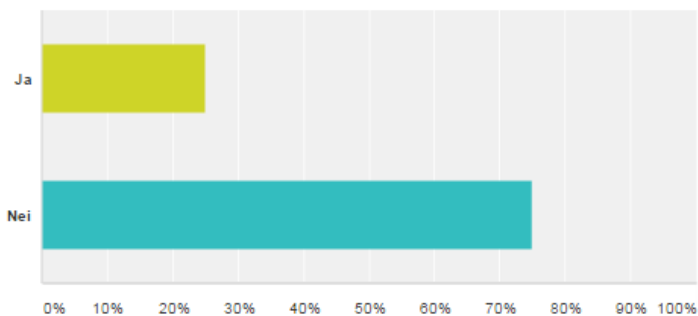
Besvart: 99 Hoppet over: 1

Svarvalg	Svar
Media (TV, Internett, aviser, radio)	75,76% 75
Hobby/Skole/Jobb	13,13% 13
Bekjente	43,43% 43
Familie	18,18% 18
Egne erfaringer	39,39% 39
Totalt antall respondenter: 99	

Har du/din familie et forhold til barnevernet? - (Fostersøsken/søskenbarn, familie/kjente innen yrket, barnevernet er innblandet i nære relasjoner)

Besvart: 100 Hoppet over: 0

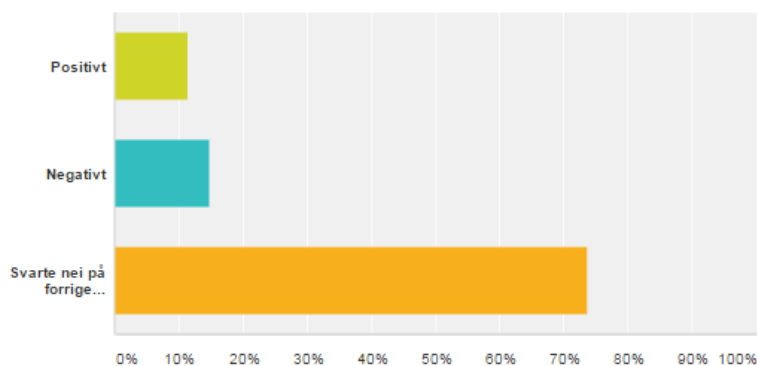
Svarvalg	Svar
Ja	25,00% 25
Nei	75,00% 75
Totalt	100

SPØRSMÅL 5

SPØRSMÅL 6

Hvis ja, hvordan har dette påvirket din holdning?

Besvart: 95 Hoppet over: 5

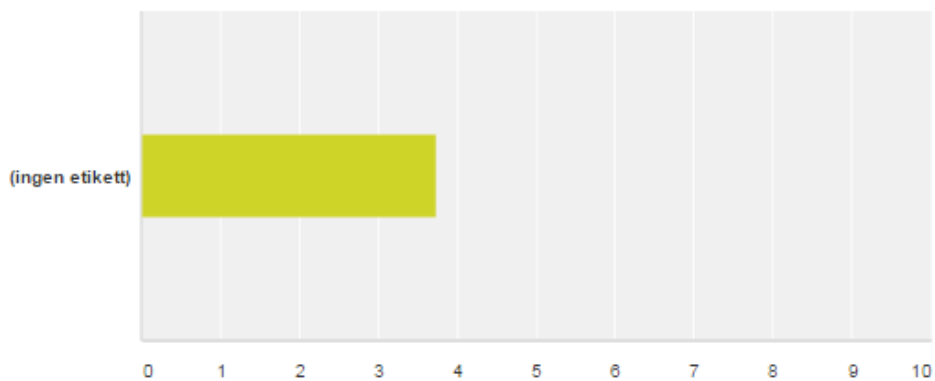

Svarvalg	Svar
Positivt	11,58% 11
Negativt	14,74% 14
Svarte nei på forrige spørsmål	73,68% 70
Totalt	95

SPØRSMÅL 7

Hvor mye vet du om barnevernets arbeid i Norge?

Besvart: 98 Hoppet over: 2

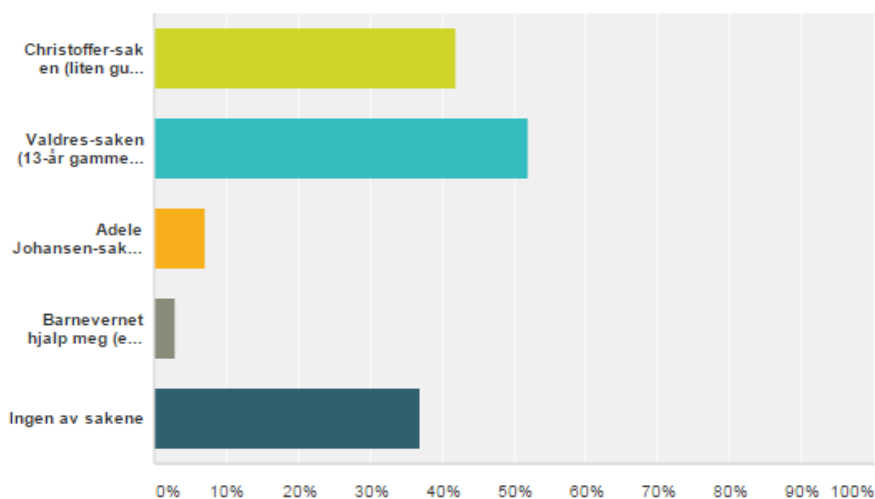

	Svært mye	Mye	Lite	Svært lite	Totalt	Vektet gjennomsnitt
(ingen etikett)	2,04% 2	23,47% 23	46,94% 46	27,55% 27	98	3,74

SPØRSMÅL 8

Hvilke av disse sakene/prosjektene har du kjennskap til?

Besvart: 100 Hoppet over: 0

Svarvalg	Svar
▼ Christoffer-saken (liten gutt som ble mishandlet av stefaren)	42,00% 42
▼ Valdres-saken (13-år gammel jente med spiseforstyrrelse - død)	52,00% 52
▼ Adele Johansen-saken (en jentebaby, som ble tatt 6 dager etter fødselen)	7,00% 7
▼ Barnevernet hjelp meg (et Redd Barna prosjekt)	3,00% 3
▼ Ingen av sakene	37,00% 37
Totalt antall respondenter: 100	

SPØRSMÅL 9

6.3 Mail med forespørsel om bruk av informanter og intervjuperson

Psykologi 2 - elevundersøkelser

Elevene som tar psykologi 2 ved Dahlske vgs ønsker å gjennomføre eksperimenter/undersøkelser i forbindelse med et prosjekt i tidsrommet uke 3. Hvis dere har anledning til å låne ut noen elever i sammenheng med dette prosjektet, så hadde det blitt satt pris på.

Elevene vil selv informere om hva slags eksperiment/undersøkelse de ønsker å gjennomføre, antall elever de er avhengig av, tidsbruk osv.

Undersøkelsen er godkjent etter standarden fra «Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi» (Den nasjonale forskningsetiske komite for samfunnsvitenskap og humaniora) Sitat: «unntak fra kravet om informert samtykke i visse tilfeller [kan] være aktuelt i situasjoner der forskningen ikke innebærer fysisk kontakt med forsøkspersonene, opplysningene som behandles er lite sensitive, og der forskningen samtidig har nytteverdi som klart overstiger ulemper som kan påføres den inkluderte».

Undersøkelsen/eksperimentet er et ledd i et samarbeid med Eilert Sundt prisen på Universitetet i Agder: <http://www.uia.no/om-uia/fakultet/fakultet-for-samfunnsvitenskap/eilert-sundt-prisen>

Det er selvfølgelig helt frivillig for informantene/forsøkspersonene å delta.

Dahlske vgs, 23/11 2015

Kristin Brændeland

Faglærer

Psykologi 2 - elevundersøkelser

Elevene som tar psykologi 2 ved Dahlske vgs ønsker å gjennomføre eksperimenter/undersøkelser i forbindelse med et prosjekt i tidsrommet uke 48-5. Hvis du hadde hatt mulighet til å bli intervjuet, så hadde det blitt satt pris på.

Vår undersøkelse dreier seg om ungdommers holdninger til barnevernet, og vi er derfor i gang med å gjennomføre en kvantitativ undersøkelse. Samtidig ønsket vi å finne ut hva som kan ha lagt grunnlaget for disse holdningene. I den sammenheng lurte vi på om du var interessert i å bli intervjuet, både som informant og fagperson. Dersom du kunne gi en mulig forklaring på hvorfor du tror ungdommene har disse holdningene til barnevernet, hadde det vært en stor hjelp for oss. Vi tenker at ditt perspektiv på saken kan bli brukt som et «innvendig perspektiv», som en ansatt i barnevernet. På den måten ville vi kunne se saken fra to sider.

Undersøkelsen er godkjent etter standarden fra «Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi» (Den nasjonale forskningsetiske komite for samfunnsvitenskap og humaniora) Sitat: «unntak fra kravet om informert samtykke i visse tilfeller [kan] være aktuelt i situasjoner der forskningen ikke innebærer fysisk kontakt med forsøkspersonene, opplysningene som behandles er lite sensitive, og der forskningen samtidig har nytteverdi som klart overstiger ulemper som kan påføres den inkluderte».

Undersøkelsen/eksperimentet er et ledd i et samarbeid med Eilert Sundt prisen på Universitetet i Agder: <http://www.uia.no/om-uia/fakultet/fakultet-for-samfunnsvitenskap/eilert-sundt-prisen>

Det er selvfølgelig helt frivillig å delta, og du må selv ta stilling til om du ønsker å bli anonymisert. Dersom det er tilfellet vil du kun bli brukt som en informant, og bli referert til en som er ansatt i barnevernet.

Eventuelt tidspunkt vil være opp til deg.

På forhånd takk!

Med vennlig hilsen: Marthe Vigsnes, Anette Haglund, Mina Høyum og Madelen Stenberg.

Dahlske vgs, 23/11 2015

6.4 Intervju – spørsmålene som inngår i intervjuet

1. Hva er din hovedoppgave innen barnevernet?
2. Kun 25 % av informantene i vår undersøkelse føler de vet svært mye eller mye om arbeidet barnevernet utfører. Hva tenker du kan være årsaken til det?
3. Hvordan informerer barnevernet om arbeidet de gjør?
4. Kan barnevernet informere om arbeidet på en annen måte for å få frem det positive?
5. Hvilke erfaringer har du med ungdommers holdninger til barnevernet? – Flest negative eller positive?
6. Opplever ungdommer dere i størst grad som en hjelp eller som en trussel?
7. Ut i fra dine erfaringer, hva tenker du er med på å påvirke holdningene til barnevernet?
8. Hvordan opplever barnevernet å bli fremstilt av media?
9. Føler du barnevernet blir urettferdig fremstilt i media? – På hvilke måte?

6.5 Intervju m/ Asle Johnsen

Asle Johnsen – Barnevernskonsulent

Anette Haglund – Elev i forskningsoppgaven

Anette – Vi får informasjon av du gjennom intervjuet, på en annen måte enn ungdommene vi har spurt. For vi har jo på en måte lyst til å bruke du som en slags fagperson

Asle – Ja, mhm.

Anette – Så om det er greit at vi, holdt på å si, går ut med ditt navn i rapporten.

Asle – Det er ingen problem.

Anette – Ja, okei. Det er veldig fint for oss, for da blir det liksom en sånn fagperson da, som har liksom, ja.

Asle – Ja, ja. Du kan si; Kari, som da fikk forespørselen, ho har jo jobbet en med ungdom, men jeg begynte å jobbe her for fire-fem år siden, og så har jeg jobbet på sånn institusjon for adferds ungdom i fjorten år og jobbet på skole. Så når jeg begynte her så var det naturlig at jeg tok ungdommene en masse, hvert fall de som sliter mest. Og en del av de fosterbarna som er eldst. Så derfor så tenkte hun at det var meg dere kunne prate med da.

Anette – Ja, det var veldig fint.

Asle – Sånn syns jeg er bare koselig!

Anette – Det er jo greit når vi får svar! Det var vært litt problemer med det på ... Holdt på å si å få svar på undersøkelsene, så det var veldig god klaff at vi faktisk fikk intervju deg. Men det jeg og var, før jeg begynner å spør, om det er greit at vi tar det opp på taleopptak? At jeg slipper å notere ned, at vi sletter det når vi er ferdig med får det rett.

Asle – Det er greit. Ingen problem.

Anette – Da setter vi den på og lar den ligge. Hvis du bare kunne fortalt litt først hvilken oppgave du har innenfor barnevernet.

Asle – Det kan jeg. Da har jeg. Først så er barneverntjenesten delt i to sånne hovedgrupper da.

Du har den ene gruppa som tar imot bekymringsmeldinger fra folk, der noen har sett eller opplevd noe som gjør at de er bekymret for et barn. De som jobber med det, de jobber i den gruppa som heter tiltak og undersøkelsesgruppa. De undersøker, også finner de ut om det er noe de kan gjøre med det. Noen ganger så er det sånn at omsorgen er så dårlig, at vi må ta over omsorg for barn. Da er vi noen som jobber i omsorgsgruppa, og da jobber vi først og fremst med å passe på at de barna som kommunen har tatt ansvar, omsorg for, at de får det bedre. Og da følger vi opp i fosterhjem.

Anette – Mhm.

Asle – Også har jeg og, hvis de ... De siste åra så har jeg hatt noen ungdommer i Grimstad Kommune som har kommet skikkelig utpå. Og da er det jeg som på en måte jobber med de da – Rus og kriminalitet og sånn. Da er det å finne en passende institusjon, og rett og slett plassere på tvang hvis ungdom ikke ønsker det. Eller frivillig da, hvis ungdommen er med på det. Så det er institusjon, også er det fosterhjem som jeg jobber med.

Anette – Ja.

Asle – Veldig spennende.

Anette – Hehe, ja! Jeg merker jeg blir litt sånn ... Det er jo ikke så mye det vi liksom, eller jeg tenker jo på det og med barnevernet! Men det liksom den ... Det er så mye forskjellig liksom! Barnevernet er ikke bare en ting, på en måte.

Asle – Det er veldig mange. Og det med tvang, det er jo en liten del egentlig.

Anette – Ja.

Asle – Det meste er ... Flesteparten av sakene, så er det faktisk små tiltak som bare hjelper til i familier og som gjør at de får det litt enklere. Det kan litt økonomi, det kan være gode tips, det kan være å henvise til andre spesialpsykologer, sånn at de får den hjelpen de trenger.

Anette – Mhm.

Asle – Ja, også noen ganger er det så galt at ikke ... Hvis vi tror at de barna har det veldig dårlig og at de ikke har mulighet til å utvikle seg bra i det hjemmet, så må vi gjøre det verste vi gjør, og det er å ta omsorgen. Det er ... Kun når vi virkelig må.

Anette – Også tenkte vi egentlig, eller for det som kom frem i undersøkelsen, eller noe av det, var at bare 25% av de 100 vi spurte, visste svært mye eller lite om hva barnevernet i Grimstad. Hva tenker du om det?

Asle – At det er veldig mange som vet lite om barnevernet? For det første så tenke jeg at det er veldig synd.

Anette – Ja, det tenker jo vi og!

Asle – Også tenker jeg at nå har jeg jo jobbet såpass lenge at jeg har fått ganske godt inntrykk av hva det er for noe, hva barneverntjenesten er. Barneverntjenesten er nok dessverre en plass der det er litt for få ansatte, litt for lite sånn menneskeligeresusser så de som jobber i barnevern de har litt for mye og gjøre, og da blir det til at du må det du må gjøre. Som en slags brannslukking, der problemene er størst! Hvis du har så mange saker at du ikke får tid til å jobbe forebyggende da. Det som jeg mener når jeg sier det som brenner er at hvis det for eksempel noen ringer og sier at her er det krise, så må du gjøre noe med det. Det forebyggende, som jeg syns at barnevernet burde jobbe mye mer med, men da ser jeg jo at vi kan ikke gjør det og la det brenne.

Anette – Det blir nedprioritert på en måte.

Asle – Ja, så du må ta det viktige, det som brenner mest, det må tas først og da går ruter og sånn såkalte forebyggende ting som da kan være å gå rundt ... Jeg kunne for eksempel tenkt meg å gått rundt på skoler og informert om hva vi driver med.

Anette – Ja.

Asle – For det, når man vet lite om en ting så kan man få litt feil inntrykk kanskje. Lese litt i media.

Anette – Ja, den kommer jeg tilbake på, for å si det sånn!

Asle – Ja, det er bra, for det er jo en viktig ting her.

Anette – Ja. Så da egentlig grunnen til den uvitenheten er kanskje at barnevernet overarbeider, eller at de har ikke muligheten til å ...

Asle – Ja, eller overarbeide er et veldig sånn negativt ord! For vi er ikke så ... Da ser du liksom for deg de som løper der med den bunken med papirer og retter og ikke får sove, og det er ikke der vi er! Men vi har såpass mye å gjøre i forhold til antall mennesker at vi må prioritere. Og da må vi nødt til å prioritere vekk noe som jeg syns jeg kjempe viktig, men vi kan ikke, jeg kan ikke gå rundt å snakke med ungdomskoler og videregående skoler så lenge det ligger en ungdom å kaver i rusmiljøet, ikke sant.

Anette – Mhm.

Asle – Så da må du velge.

Anette – Ja, selvfølgelig. Og et underspørsmål var egentlig hvordan dere informerer om det, men da har du på en måte sagt noe om det. Men åssen får på en måte ungdom informasjon om barnevernet?

Asle – Vi har jo Mot-Lasse, han er jo ansatt i barneverntjenesten. Han gjør jo en god jobb, men nå er det nok det han informerer om først og fremst, ikke om barneverntjenesten. Nei, også er det ... Det har vært at vi har blitt invitert på noen skoler, og det har hendt at noen har dukket opp herfra hvis den har tid til det. Da er det egentlig ofte å ... Vi har ikke noe sånn program, vi har ikke et noe sånn forelesning som vi legger frem for skolene, dessverre. Men det er jo sånn at vi åpner (?) litt for spørsmål og hvis noen lurere på noe så kan de spør.

Anette – Mhm.

Asle – Det. Men jeg synes jo at det er kjempe bra at dere setter fokus på de tinga, for det er veldig viktig.

Anette – Mhm, det er jo litt spennende å finne ut. Vi hadde jo en anelse om at de kanskje ikke visste så mye. For selv visste vi heller ikke sånn veldig mye. Vi er støttekontakter begge to så vi har den kjennskapen til det, men ikke alt selvfølgelig, for det er jo så mye! Men i forhold til din erfaring med å jobbe med ungdom, åssen føler du ... Hvilke holdninger føler du de har på en måte? Til barnevernet?

Asle – Jeg tror ... Nå jobber jo jeg med ungdom både på jobb og på fritiden. Jeg har jo en, vet ikke om dere kjenner en, han er jo i gjengen der! Hehe, en fotballgjeng som jeg trener da, og jeg har mye med de å gjøre også! De sine holdninger får jeg jo inn, så har jeg to sønner som er ungdommer, som jeg snakker med. Også det som ... jeg tror det er mange som ... Jeg vet ikke hva jeg skal svare på det! Hva ungdom ... For jeg tror det er, at det kommer an på hvis du spør noen som har hatt noe med barnevernet og gjøre, så tror jeg faktisk de har ganske gode holdninger til barnevernet. De skjønner at barnevernet er til for å hjelpe de som sliter, men så tror jeg og at mange leser aviser og ser det negative fokuset som er i avisene, og det synes jeg er veldig trist først og fremst! At avisene skriver så mye negativt om barnevernet, nettopp fordi at det er som jeg kaller litt sånn dårlig journalistikk, fordi at du får ikke begge sidene av saken. Det kaller jeg også for det; dårlig journalistikk. Og grunnen til at du får den ene siden av saken, hvis det er en sint mamma som går til avisa fordi det har skjedd noe i familien, så kan ikke vi gå inn å argumentere mot det ho sier fordi vi har taushetsplikt.

Anette – Ja, nettopp.

Asle – Og derfor så blir det ... Også tar, jeg syns media burde ta litt mer ansvar for en sånn en tjeneste som barnevernet da. Og det syns jeg ikke de gjør. Bare nå i det siste så har det vært en del sånn negativt, og det ... Det virker nesten som at de leiter etter negative ting.

Anette – Mhm, ja.

Asle – Og det er veldig synd fordi det er masse bra som skjer, som de burde egentlig fokusere på. Og da ville jo både ungdom og voksne fått et annet inntrykk av barnetjenesten selvfølgelig.

Anette – Ja. Nå har vi liksom vært litt inne på alt på en måte, egentlig! Men jeg har et ... Det svarte du egentlig på, med at ungdommen du, eller de holdningene du har vært innom, at de skjønte på en måte at hensikten var å hjelpe! Så det er på en måte det som er overvekten, eller føler du på en måte du blir møtt med et positivt sinn eller ser de på barnevernet som en trussel? Er det liksom ...

Asle – Jeg syns det er veldig vanskelig å svare på et enkelt svar ...

Anette – Det er jo komplekst.

Asle – Ja, for det er veldig komplekst, og det er, ikke sant, det er veldig mange variabler i barnevernet. Det er mennesker som jobber her, det er veldig forskjell på hvordan saksbehandlerne er og hvordan de møter ungdommene. Så det er ikke sikkert at ... Og sånn er det jo! Der det er mennesker, der er det sånne variabler. At lærere, det er forskjell på en god lærer og en dårlig lærer, sånn er det i barnevernet og, sånn er et på nav og sånn er det der det er mennesker involvert.

Anette – Mhm.

Asle – Sånn at ... Men jeg vil hvert fall påstå at de ungdommene som vi jobber med her, tror jeg vil være ganske fornøyde. Jeg tror i hvert fall de vil føle at de blir møtt på en bra måte. Det er ikke sikkert de får viljen sin, men de er blitt møtt ordentlig. Og når dere har en undersøkelse der dere spør 100 stykker, så er det fryktelig vanskelig for meg å spå hva som er resultatet.

Anette – Ja, selvfølgelig.

Asle – Men jeg tror det er mye skepsis. Det kommer litt av det at de ikke vet nok, og fordi at de har fått de impulsene de har fått. De har de fått kanskje fra overskrifter.

Anette – Det var på mange måter det vi trodde, eller det som er hypotesen vår. Så vi på en måte også tror! Det er kanskje ikke noe du kan svare ordentlig på, det er ikke så lett å

svare på, men vi trodde jo at det var utfallet, men vi fant ut at vi stilte spørsmålet «I hvilken grad er du enig i denne påstanden; barnevernet gjør en god jobb» og da var det jo, holdt på å si ... Var det ikke nesten, ja det har jeg ikke foran meg, men rundt 70% som var enig i at dere gjør en svært god eller god jobb.

Asle – Det er jo bra.

Anette – Det overrasket oss jo på mange måter, for det virker jo som at ungdommens holdninger til barnevernet er positive. Men når vi spurte om hva de trodde andres holdninger var, så var det ganske motsatt. Eller de sa en jevn balanse meg og negativt.

Asle – Men kan det handle om at kanskje pilen er på vei opp?

Anette – Det kan være mulig.

Asle – Mhm, jeg tror kanskje det fordi at barnevernet har en del skamletter i den norske historien med barnevernsbarn som fortalt historiene sine om at de har blitt mishandlet og misbrukt og det har vært mange sånn stygge episoder hvor barnevernet har brukt makten sin på helt feil måte. Det blir det vanskeligere og vanskeligere å gjøre fordi at det blir mer og mer kontrollorgan. Fylkesmannen følger veldig med på hva vi gjør. Vi kan få tilsyn når som helst, så da må vi dokumentere for at vi gjør en god jobb. Forsvarlig, faglig god jobb. Det var det ikke før. Derfor så var det og mye mer dårlig håndarbeid, eller dårlig fagarbeid i barnevernet før. Og det er mer kvalitetssikring nå, og det gjør jo og at kvaliteten blir bedre, som da igjen medfører at holdningene til barna blir bedre, for folk får bedre erfaring med det de gjør. Men fortsatt så tror ikke jeg at barnevernet er sånn at alle gjør samme jobben. Jeg tror det er mye rart, akkurat som jeg sa i stad med lærerne. Alle har hatt en lærer som er ubrukelig, ikke sant.

Anette – Ja, hehe.

Asle – Du tar det opp ja, hehe.

Anette – Dette kommer ikke i rapporten, hehe.

Asle – Hehe, men sånn kan det altså være i barnevernet og.

Anette – Ja, det skjønner vi jo. Men det er det som er litt vanskelig fordi at, først hadde vi tenkt til å ha fokus på barnevernet i Grimstad og grimstadungdommers holdninger til det, men det ble jo veldig vanskelig fordi du kan ikke drive å sjekke at alle du har spurt kommer herfra og hele pakka. I tillegg til at vi følte at media kom til å være en stor påvirkningsfaktor, og det er jo ikke på lokalt nivå sånn sett! De største sakene kommer som regel fra hele Norge.

Asle – Så dere har spurt litt rundt forbi da? Det er ikke i Grimstad?

Anette – Jo, vi har spurt på en måte i Grimstad-området, men de sine holdninger til barnevernet generelt i Norge.

Asle – Åja, da skjønner jeg.

Anette – Vi tenkte at kunnskapen til barnevernet i Grimstad var mindre enn kanskje.

Asle – Og det er jo litt av det som er litt spennende med sånn type arbeid, der en skal ha en problemstilling også ser dere at den enten blir for brei eller for smal også må dere justere prosjektet litt underveis da. Det er jo litt av prosessen som du lærer litt av.

Anette – Ja. Kanskje du har litt mer kontroll på hva jeg har spurt om og hva jeg ikke har spurt om, men det ... Jeg hoppet litt ut på det siste spørsmålet. Vi har på en måte vært litt innom alt. Og den der om du føler at barnevernet blir urettferdig fremstilt i media, det har du jo og sagt noe om, ikke sant.

Asle – Ja, det er ikke noe som jeg bruker veldig mye tid på å tenke på merker jeg, men hvis jeg blir spurt om det, så syns jeg det. Samtidig så ... en skal liksom ikke ... jeg tror det er kanskje lurt at folk har litt, er litt ikke redd for barnevernet, men at en har litt respekt for det. En skal ikke glorifisere for mye heller, for barnevernet har jo veldig makt. Også er det jo viktig for oss som jobber her at vi ikke misbruker det. Men jeg syns at media ta mer ansvar. Vi har jo blant annet noen sånne skikkelige solskinnshistorier nå med ungdommer som vi har dratt ut fra Ekelund, som er rusmiljøet i Grimstad, og som det går kjempe bra med, som går på skole og er i jobb nå. De burde vært i avisa.

Anette – Ja, for det blir vinkla den ene veien. Fokuset vårt i oppgaven er jo ungdommers holdning til barnevernet, men det er veldig vanskelig for oss, og veldig vanskelig for deg og si noe om hvordan det er, fordi det er så mye forskjellig! At det er liksom ikke «sånn er det», men det er liksom litt sentralt hva som kan være grunnen til at de holdningene er som de er på en måte, det er det vi har prøvd å se på. Det er ikke så lett for du å svare på heller, litt mer utfra din posisjon tenker jeg, at du ser det på en annen måte enn oss.

Asle – Ja, det som er ... det vi ser på når jeg på en måte skal gjette meg til hva folk tenker, så tenker jo jeg også på hva er det de ser. Så lenge vi ikke er ute å forteller så mye om det. Men det er jo tydelig at de ... Det har blitt mye mindre skummelt med barnevernet tror jeg, de siste ca. 20 åra. Det har blitt mindre sånn ... folk er litt mer åpne om det hvis du har et hjelpetiltak i barnevernet, eller du har/er fosterbarn, så er det ikke så mye skam i det nå, sånn som det var før kanskje. Da tror jeg kanskje de snakker litt mer åpent om det til vennene sine og at de snakker åpent om at de er fosterbarn. Det pleier jeg også å snakke med de fosterbarna som jeg følger opp, om de er åpne på det eller om de er flauere eller

skammer du deg over det, for det tror jeg kanskje folk gjorde mer før. For barnevernet har gått fra å være en skam-greie til å bli mer åpent, tror jeg.

Anette – Mhm.

Asle – Det tror jeg dere, med den undersøkelsen her, at det ligger litt mellom linjene at de har god tro på at barnevernet gjør en god jobb, men de tror kanskje ikke at andre tror på det. Det tolker hvert fall jeg litt den veien. Det har vært dårligere enn det er nå, at det kanskje blir bedre. Med vår jobb om å gi folk et godt inntrykk, med å gjør en god jobb. Det er det viktigste, og vi jobber jo med å få mer ressurser, fordi at saksmengden har økt og antall ansatte har ikke økt.

Anette – Ja, det har vi og sett i media, hvert fall når det kommer til Grimstad. At folk går ut med sykdom. Men det er jo på en måte en annen greie.

Asle – Det er ikke deres problemstilling, det er jo klart. Men det påvirker holdningene.

Anette – Det påvirker holdningene, ja.

Asle – Vi får ikke snakket så mye til ungdommene om hva vi driver med, fordi vi ikke har tid. Men vi ønsker det.

Anette – Det er jo viktig.

Asle – Også får dere sende dette til politikerne i Grimstad, gi oss noen flere folk.

Anette – Hehe, ja det kan vi gjøre!